

ОИЛА ВА ХОТИН-ҚИЗЛАР ҚЎМИТАСИ ТИЗИМИДА КОРРУПЦИЯГА ҚАРШИ КУРАШИШ СИЁСАТИНИНГ МАЗМУН-МОҲИЯТИ

*Маърузачи: Оила ва хотин-қизлар қўмитаси
Комплаенс назорати бош мутахассиси
Б.Н.Саидқосимов*

1

**Коррупцияга берилган
изоҳлар**

2

**Коррупциянинг келиб чиқиш
сабаблари**

3

**Коррупцияга қарши курашиш
асослари**

4

**Коррупцияга қарши
курашиш
тамойиллари**

5

**Коррупцияга қарши
курашишда ҳамкор
ташкилотлар**

Коррупция ҳақида изоҳлар

01

мансабга эга шахсинг хизмат мавқеидан қонунга хилоф равишда фойдаланиши

02

Лотин тилидан – бузиш, йўлдан оздириш, пора эвазига оғдириш, сотилувчи ва сотқин маъноларини англатади

03

Коррупция бу - аср вабоси - инсон нафсининг суистеъмоли маҳсулидир

04

Мансабдор шахсинг - бошқарув ваколатлари ва ҳуқуқларидан қонунчилик ва ахлоққа зид равишда шахсий манфаати учун фойдаланишидир

давлат ва жамоат бошқарувида кадрларни жойлаштириш, мол-мулк ва маблағ билан боғлиқ муносабатлар ўрнатишда манфаатлар тўқнашувига йўл қўйиш

ҳаётни маъмурий ва бюрократик йўл билан бошқаришга интилган ҳокимият бошқаруви

Коррупциянинг келиб чиқиш сабаблари

аҳолининг ҳуқуқий билими, маданият даражаси, маънавияти, уюшқоқлиги ва жамоат фаоллиги пастлиги

йирик маблағ эвазига ишбилармонлар ўз даромадини кўпайтириши ва алоҳида имтиёзга эга бўлиш учун ҳукумат амалдорини пора эвазига сотиб олиши ёки бўйсундириши

ваколатли ва ҳокимияти бор шахсларнинг шахсий манфаатини устун қўйиши, ўзбошимчалик, ҳисобдорсизлик, ошкорасизликка йўл қўйиши

Қонунлар сифатли ва мукаммал бўлмагани сабабли қонун ишламаслиги оқибатида айрим уддабуронлар бундан усталик билан фойдаланиши

КОРРУПЦИЯГА ҚАРШИ КУРАШИШ АСОСЛАРИ

2003 йил 31 октябрда қабул қилинган БМТнинг Коррупцияга қарши Конвенцияси,
2008 йилда Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Коррупцияга қарши Конвенцияси,
2010 йилда Иқтисодий ҳамкорлик ва тараққиёт ташкилоти доирасида қабул қилинган
Коррупцияга қарши кураш бўйича Истанбул Ҳаракат режаси ратификация қилинган

2017 йил 3 январда Ўзбекистон Республикасининг “Коррупцияга қарши курашиш тўғрисида”ги
419-сонли Қонуни қабул қилинди (34-моддадан иборат)

2020 йил 29 июнда Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикаси
Коррупцияга қарши курашиш агентлиги фаолиятини ташкил этиш тўғрисида”ги ПҚ-4761-сонли
Қарори қабул қилинди

2021 йил 6 июлда Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Коррупцияга қарши мурасим
муносабатда бўлиш муҳитини яратиш, давлат ва жамият бошқарувида коррупциявий омилларни
кескин камайтириш ва бунда жамоатчилик иштирокини кенгайтириш чора-тадбирлари
тўғрисида”ги ПФ-6257-сонли Фармони қабул қилинди.

2021 йил 6 июлда Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Коррупцияга қарши курашиш
фаолиятини самарали ташкил этишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-5177-сонли
Қарори қабул қилинди.

2022 йил 12 январда Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Коррупцияга қарши курашиш
ишларининг самарадорлигини рейтинг баҳолаш тизимини жорий этиш чора-тадбирлари
тўғрисида”ги ПФ-81-сонли Фармони қабул қилинди.

**КОРРУПЦИЯГА
ҚАРШИ
КУРАШИШНИНГ
АСОСИЙ
ПРИНЦИПЛАРИ**

қ о н у н и й л и к

**фуқаролар ҳуқуқлари, эркинликлари ва
қонуний манфаатларининг устуворлиги**

очиқлик ва шаффоқлик

т и з и м л и л и к

**давлат ва фуқаролик жамиятининг
ҳамкорлиги**

**коррупциянинг олдини олишга доир чора-
тадбирлар устуворлиги**

жавобгарликнинг муқаррарлиги

Коррупцияга қарши курашиш сиёсатининг асосий элементлари

“Юқоридан қуйига муносабат”
– юқори даражада раҳбарлик
намунаси

Коррупция хавфини аниқлаш
ва баҳолаш

Коррупцияга қарши
курашиш бўйича асосий
ички ҳужжатлар
мавжудлиги

Коррупцияга қарши
чоралар, аниқланган
коррупция хавфларини
минималлаштириш

Аниқланган
қоидабузарликларга чора
кўриш ва жавобгарликка
тортиш

Коррупцияга қарши
курашиш учун жавобгар
шахслар

Мониторинг, назорат
ва ҳисобдорлик

Ахборот, алоқа ва
маслаҳат

“Юқоридан қуйиға муносабат” – юқори даражада раҳбарлик намунаси

Давлат органлари ва муассасалар раҳбарлари, шунингдек, ушбу органлар ва муассасалар таркибий бўлинмалари раҳбарлари ўзларига бўйсунувчилар, фуқаролар ва юридик шахслар билан муносабатлар ўрнатганда ҳалол, адолатли, мустақил хулқ-атвор намунасида бўлишлари керак.

Давлат органлари ва муассасалари раҳбарлари коррупцияга қарши курашиш самарали тизимни яратиш ва амалга оширишда қуйидагиларни намойиш этадилар:

*давлат органлари ва муассасалари фаолиятининг хавф-хатарга эга функциялари (йўналишлари) бўйича самарали чора-тадбирлар ва тартибларни жорий этиш, коррупцияга қарши курашиш дастури/йўл харитасини ишлаб чиқиш ва унинг ижросини назорат қилиш;

*ўз мансаб мажбуриятларини бажариш доирасида, ходимларда коррупциянинг барча шакллари ҳамда кўринишларига муросасиз муносабатни шакллантириш, коррупцияга қарши курашиш бўйича қонунчилик нормалари, қабул қилинган ички ҳужжатларга риоя қилиш ва ахлоқий хулқ-атвор юзасидан шахсан намуна бўлиши лозим.

Коррупцияга қарши курашиш фаолиятини амалга оширувчи давлат органлари

- ✘ Ўзбекистон Республикаси Коррупцияга қарши курашиш агентлиги
- ✘ Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси
- ✘ Ўзбекистон Республикаси Давлат хавфсизлик хизмати
- ✘ Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги
- ✘ Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги
- ✘ Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳузуридаги Иқтисодий жиноятларга қарши курашиш департаменти
- ✘ Коррупцияга қарши курашиш бўйича фаолиятни қонунчиликка мувофиқ бошқа давлат органлари ҳам амалга оширади

МАНФААТЛАР ТЎҚНАШУВИНИНГ КЎРИНИШЛАРИ

Лоббизм

(инглиз. lobby – кулуар, коридор)

расмий вакиллар билан
норасмий шахсларнинг ўзаро
учрашиб, устунликка эга расмий
қарорлар қабул қилишда сиёсий
таъсир ўтказиш тури

Раҳнамолик, фаворитизм (фр. favorit)

химоя остидаги айрим
ходимларни яқин олиш ва
қўллаб-қувватлаш

Клиентелизм (ингл. clientelism,
лот. clientēla - мижоз) – юқори
лавозимдаги мансабдор шахс ва
унга хайрихоҳ бўлган шахслар
(мансабдор шахслар, тадбиркор
лар, сиёсий гуруҳлар)

Протекционизм

(лот. кўмаклашиш)

маълум бир шахсларни лавозимга
тайинлашга кўмаклашиш

Непотизм (лот. nepos жиян)

қариндош-уруғчилик, худудий
ёки этник принциплар асосида
давлат тузилмаларида ёки бошқа
тузилмаларда тор гуруҳчилик
манфаатлари билан иш кўриш

Кронизм (инглиз. хамфикр,
таниш билишчилик, гуруҳбозлик)
лавозимларни таниш-
билишчилик асосида дўстларга
бериш

Пантуфляж

(фран. шиппакни алмаштириш)
– давлат хизматчиси давлат
секторидан кетиб, хусусий
секторга ишга жойлашиши

Маҳалладаги хотин-қизлар фаолларининг иш фаолиятида манфаатлар тўқнашувлари юзага келиш эҳтимоли бўлган ҳолатлар

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари томонидан **150** тадан жами **2 100** нафар эҳтиёжманд оила вакиллари, етим ёки ота-онасининг қарамоғидан маҳрум бўлган талаба хотин-қизларнинг таълим контрактлари маҳаллий бюджетнинг қўшимча манбалари ҳисобидан қайтариш шартсиз қоплаб бориш бўйича рўйхат шакллантириш (ПФ-87, 2-банди , д-б.)

хотин-қизларга ўз томорқасида гул ва мева-сабзавот етиштириш учун иссиқхона қуриш ёки чорвачилик, паррандачилик, балиқчилик ва асаларичиликни йўлга қўйиш учун **35** миллион сўмгача имтиёзли кредитлар ажратиш бўйича рўйхат шакллантириш (13-банди)

уй-жой шароитларини яхшилашга муҳтож бўлган, шу жумладан, “Аёллар дафтари”, “Ёшлар дафтари” ва “Темир дафтар”га киритилган, етим ёки ота-онасининг қарамоғидан маҳрум бўлган вояга етган уй-жойга муҳтож хотин-қизларни ижара ҳуқуқи асосида вақтинчалик жойлаштириш учун ижтимоий уй-жойларни “Халқпарвар” комиссиялари билан келишган ҳолда иккиламчи уй-жой бозоридан сотиб олиш (15-банди)

Этиборингиз учун
рахмат!

